

การติดตามผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม จังหวัดลำพูน

Follow-up of how to use curriculum of

Sunpayangnom Municipal School, Lamphun Province

หทัยพร พานดา*

ดร. พัชรวิรรณ กิจมี**

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาติดตามผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม จังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม จังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2553 ถึงปีการศึกษา 2555 และเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองลำพูน จำนวน 36 คน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการจดบันทึกและการถอดเทปบันทึกเสียง เกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรสถานศึกษาที่โรงเรียนได้จัดให้กับนักเรียนและนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า การติดตามผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม จังหวัดลำพูน ในด้านเนื้อหาวิชาไม่เหมาะสม นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ เนื่องจากไม่มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก มีกิจกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้เรียน ไม่ต่อเนื่องกับประสบการณ์เดิม ไม่ทันต่อเหตุการณ์ และไม่ค่อยมีการจัดกิจกรรมทางวิชาการที่เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ในด้านทักษะชีวิตและประสบการณ์ก็ไม่เหมาะสม นักเรียนได้รับทักษะด้านการสื่อสารน้อย ไม่ค่อยมีกิจกรรมคิดวิเคราะห์ ส่วนใหญ่เรียนตามเนื้อหาในหนังสือเรียน มีบางวิชาเท่านั้นที่จัดกิจกรรมให้ฝึกคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา อุปกรณ์ต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ไม่ค่อยมีวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ บรรยากาศในการเรียนก็ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกกิจกรรม ทั้งนี้ในด้านบุคลิกภาพ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น

E-mail: www.paihatai@hotmail.com

** อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น (อาจารย์ที่ปรึกษา)

และคุณลักษณะ นักเรียนสามารถรับรู้ เข้าใจ และสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมได้ แต่ยังไม่ค่อยมีคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่น อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะเท่าที่ควร ครูไม่มีการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ นักเรียนอย่างจริงจัง นอกจากนี้ในด้านทัศนคติในการศึกษาต่อก็ไม่เหมาะสม โดยโรงเรียนได้จัดให้มีการแนะแนวการศึกษาต่อ แต่วิทยากรที่มาทำการแนะแนวการศึกษาต่อให้กับนักเรียนนั้นไม่มีความหลากหลาย ให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน เมื่อไม่ทราบข้อเท็จจริงทำให้เกิดความผิดพลาดในการเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาหรือสถาบันการศึกษาที่สูงขึ้นได้ รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนไม่มีการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ทำให้ไม่ทราบข้อมูลหรือปัญหาในการศึกษาต่อ อันจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษาต่อไป

คำสำคัญ

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหนอง

Abstract

This research aimed to investigate the follow-up of how to use curriculum from Sunpayangnom Municipal School, Lamphun Province. The sample used in this study were obtained through a specific sampling from the students finishing Mathayom Suksa 3 from Sunpayangnom Municipal School, Lamphun Province from the academic year 2010 – 2012 and furthering their studies at any educational institutes in Muang, Lamphun Province. The number was 36. The research methodology was a qualitative research. The tools used in this study were structured question with the focus groups. The data were analyzed by analyzing the context through recording and encoding the tapes about the appropriateness of school curriculum provided to the students and the data were presented in form of a composition.

The results were as follows. According to the follow-up of how to use curriculum from Sunpayangnom Municipal School, Lamphun Province concerning the aspect of course content, it was inappropriate. The students could not apply their knowledge of each aspect to study at higher levels because the course content arrangement of the school did not rank from easiness to difficulty. Some activities were not suitable for the students' knowledge as well as abilities. Some did not connect their previous experiences and were not up-dated. There were hardly

academic activities encouraging moral and ethics. The aspect of life skills and experiences was not appropriate. The students gained low communicative skills. There were rarely activities related to thinking and analyzing. Most students learned based on the content of textbooks. Only some subjects provided activities focusing on thinking, analyzing and solving problems. The equipment was neither adequate nor modern. There were hardly outside guest speakers providing knowledge to the students. The learning atmosphere did not enhance the students' learning. The student did not participate in all activities. According to the aspect of personality and characteristics, the students were able to perceive, understand and develop their own personality appropriately. However, they lacked the characteristics of honesty, disciplines, learning eagerness, intention, sufficient life and public mind as they should be. The teachers did not instill desired characteristics into the students seriously. In addition, the attitudes towards further studies were inappropriate. The school arranged further education guidance activities but the guest speakers for guiding further education lacked a variety of fields, provided incomplete information. Without the truth, the students might make any mistakes concerning the selection of major or higher educational institutes including the problems caused by the school because it did not follow-up the graduated students. Therefore, the school knew neither information nor problems about further education which would be particularly useful for improving the school curriculum in the future.

Keywords

School Curriculum, Sunpayangnom Municipal School

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในฐานะที่เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เหมาะสม และมีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการในการใช้กำลังของประเทศ การศึกษาจึงหมายถึง การเจริญงอกงาม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน คือ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ถ้าประเทศใดประชากรมีการศึกษาสูง ประเทศนั้นก็จะมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพสามารถเพิ่มรายได้ต่อบุคคลให้สูงขึ้นดังที่ นรินทร์ สังข์รักษา (2552, 1) ได้กล่าวไว้ ซึ่ง

สอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2552) ได้เก็บรวบรวมไว้จากงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรกิตติมศักดิ์และปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีการศึกษา 2524 ว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันในทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด” ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญในการบริหารการศึกษาในทุก ๆ ด้านอย่างครบถ้วน เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการศึกษาต่อหรือนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้อย่างเหมาะสมต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะการบริหารงานวิชาการช่วยให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนด สถานศึกษาจึงควรกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะเกื้อหนุน สนับสนุน ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (วัฒนพร ระวังทุกข์, 2545, 321-323) การศึกษาถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เมื่อชีวิตเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่นเดียวกับหลักสูตรอันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ก็จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเช่นกัน (วิมลรัตน์ สุทธโรจน์, 2544, 43) ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วยการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมวลประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน จัดทำสาระการเรียนรู้แกนและเลือก รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยยึดหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, 44) และเนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรและผลผลิตจากการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ดังนั้นบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ การประสานงาน ในการที่จะดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, 57) ทั้งนี้การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาทำให้โรงเรียนทราบข้อมูลว่าการจัดการเรียนการสอนและการเสริมทักษะต่าง ๆ ตามหลักสูตรของโรงเรียนนั้นมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษาที่ไปเข้าเรียนต่อหรือไม่ และเป็นประโยชน์ มากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาต่อให้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน อีกทั้งเป็นแนวทางในการบริการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และเพื่อหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วให้รู้จักพัฒนาตนเองให้ไปถึงขีดสูงสุดของความสามารถที่มีอยู่ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินชีวิตต่อไป กล่าวได้ว่า การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษามีความจำเป็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับปรุง หรือพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และ

ทำให้ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ได้รับประโยชน์ ซึ่งสถาบันการศึกษาหลายแห่งไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาในระดับใดต่างก็เล็งเห็นความสำคัญ และให้ความสนใจติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา

โรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม ตั้งอยู่เลขที่ 520 ถนนเจริญราษฎร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือน เมษายน พ.ศ. 2483 โดยคณะเทศมนตรีเทศบาลเมืองลำพูน ดำรงอยู่ด้วยเงินงบประมาณของเทศบาลเมืองลำพูน มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 15 ไร่ 3 งาน 75 ตารางวา ต่อมาได้โอนเข้าสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และได้โอนเข้าสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนอีกครั้ง โดยโอนกลับไปกลับมาอยู่หลายครั้งตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละสมัย จนในที่สุดได้โอนกลับเข้าสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน เมื่อเดือน เมษายน พ.ศ. 2507 มาจนถึงปัจจุบัน แต่เดิมโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม เปิดทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โดยจัดการศึกษาภาคบังคับชั้นประถมต้น ป.1 – ป.4 ต่อมาในปีการศึกษา 2520 ได้จัดระบบการศึกษาให้เป็นไปตามแผน การศึกษาแห่งชาติ เปิดทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จนในปีการศึกษา 2536 โรงเรียนได้เปิดขยายโอกาสทางการศึกษารับนักเรียนเข้ามาเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีนักเรียนเข้าเรียนจำนวน 41 คน ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน พนักงานครู จำนวน 31 คน พนักงานจ้างเหมา จำนวน 3 คน พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 2 คน และนักเรียน จำนวน 549 คน และได้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยยึดมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดให้เป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรส่วนท้องถิ่น แบ่งเป็น ระดับการศึกษาปฐมวัย จำนวน 24 มาตรฐาน 104 ตัวบ่งชี้ และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 24 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้ มีการประชุมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงาน โดยกำหนดให้มาตรฐานแต่ละตัวบ่งชี้เป็นงานประจำของแต่ละฝ่ายงาน จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาประกอบด้วย แผนงบประมาณ ปฏิทินปฏิบัติงาน กิจกรรม การจัดทำโครงการต่าง ๆ มีการกำหนดเป้าหมายของแต่ละแผนงาน แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจติดตามคุณภาพภายในประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย และหัวหน้าช่วงชั้น โดยระบบโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษา ได้แบ่งการบริหารงานเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงบประมาณ และฝ่ายบริหารงานทั่วไป

แต่จากการสนทนากับ จรูญ ยอดอุโมงค์ และคณะ (2556) ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานกิจการนักเรียน หัวหน้าระดับช่วงชั้นมัธยมศึกษา ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา และครูผู้สอนวิชาแนะแนวระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียน ทำให้ทราบว่าแม้โรงเรียนจะมีการแบ่งงานตามระบบโครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษาเป็น 4 ฝ่าย แต่กลับเกิดปัญหาในงานสำคัญหลายงาน เช่น งานแนะแนวซึ่งอยู่ในฝ่ายบริหารงานวิชาการ และเป็นงานที่สำคัญที่ทำให้ทราบผลจากการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้กับผู้เรียน แต่เนื่องจากไม่มีครูที่สำเร็จการศึกษาในด้านการแนะแนวโดยตรง จึงทำให้ไม่มีคณะทำงานด้านการแนะแนวเพื่อให้บริการตามภารกิจ

แนะแนวได้อย่างเหมาะสม นั่นคือ ไม่มีบริการช่วยเหลือดูแลนักเรียน ไม่มีห้องแนะแนวแยกเป็นสัดส่วน ไม่มีบริการแนะแนวการศึกษาต่อ และไม่มีการติดตามผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตามผลการสำเร็จการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากต่อการประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียน มีเพียงหัวหน้างานกิจการนักเรียนที่ช่วยสอบถามจากเพื่อนนักเรียน ติดตามจากทางอินเทอร์เน็ต แต่ก็ไม่สามารถบอกได้อย่างชัดเจนและแน่นอนว่านักเรียนเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษานั้นจริง อีกทั้งไม่มีการติดตามผลอย่างจริงจังว่าความรู้ประสบการณ์ และทักษะตามหลักสูตรที่โรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อมได้จัดให้นั้น นักเรียนสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปในสถาบันการศึกษาใหม่ได้อย่างครบถ้วน เหมาะสม และเพียงพอหรือไม่อย่างไร ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะช่วยในการประเมินผลการจัดหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนว่าควรได้รับการปรับปรุงหรือควรดำเนินการต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา เรื่อง การติดตามผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม จังหวัดลำพูน เพื่อนำไปสู่แนวทางพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการติดตามผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม จังหวัดลำพูน

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม จังหวัดลำพูนระหว่างปีการศึกษา 2553 ถึง ปีการศึกษา 2555 และเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองลำพูน จำนวน 147 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม จังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2553 ถึงปีการศึกษา 2555 และเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองลำพูน ปีการศึกษาละ 12 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 36 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการเลือก คือ เป็นนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อมในปีการศึกษาเดียวกัน เป็นนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยในแต่ละปีการศึกษาจะคัดเลือกนักเรียนให้มีทั้งนักเรียนที่ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับ ปวช. ซึ่งการมีสถานภาพคล้ายคลึงกันนั้นก็เพื่อให้การสนทนากลุ่มเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง โดยมีขั้นตอนในการกำหนดประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ เกี่ยวกับการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา รูปแบบและเทคนิควิธีการสนทนากลุ่ม จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้บริหารและคณะครู รวมทั้งวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหนอง
3. นำข้อมูลในข้อ 1 และ 2 มากำหนดประเด็นคำถามใน 4 ประเด็นคำถาม คือ (1) เนื้อหาวิชา (2) ทักษะชีวิตและประสบการณ์ (3) บุคลิกภาพและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ และ (4) ทศนคติในการศึกษาต่อ
4. นำประเด็นคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ (1) นายไพรัช ใหม่ชมพู่ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ (2) หม่อมหลวงนนทิ ปราโมชศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ (ข้าราชการบำนาญ) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่และ (3) รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติสุดา ศรีสุข อาจารย์ประจำภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรง และนำประเด็นคำถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้รวบรวมข้อมูลจริงจำนวน 4 คน จนแน่ใจว่าผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเข้าใจและสามารถตอบได้ตรงประเด็นในทุกประเด็นคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการสนทนากลุ่ม โดยมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือแบบสามเส้าด้านผู้ให้ข้อมูล โดยใช้แหล่งข้อมูล (กลุ่มตัวอย่าง) เป็นนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหนองในการศึกษา 2553-2555 จากนั้นแบ่งการสนทนากลุ่มเป็น 3 รอบ คือ รอบที่ 1 สนทนากลุ่มกับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2553 รอบที่ 2 สนทนากลุ่มกับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2554 และรอบที่ 3 สนทนากลุ่มกับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2555 เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา จนได้ข้อสรุปที่ถูกต้องและตรงตามความเป็นจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหนองจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2553 ถึงปีการศึกษา 2555 และเข้าศึกษาต่อในสถาบัน การศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองลำพูน จำนวน 36 คน ที่ได้จากการจดบันทึกและการถอดเทปบันทึกเสียง เกี่ยวกับความเหมาะสมของ

หลักสูตรสถานศึกษาที่โรงเรียนได้จัดให้กับนักเรียน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ความหมายและจัดรหัสคำ จัดเป็นหมวดหมู่ และสรุปเป็นข้อค้นพบตามประเด็นต่อไปนี้ คือ (1) เนื้อหาวิชา (2) ทักษะและประสบการณ์ (3) บุคลิกภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (4) ทักษะคิดในการศึกษาต่อ และนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

1. ด้านเนื้อหาวิชา

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรที่โรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อมได้จัดให้นั้นไม่เหมาะสม คือ ไม่มีการจัดเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยาก มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนไม่ต่อเนื่องกับประสบการณ์เดิม ไม่ทันต่อเหตุการณ์ มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการที่เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมไม่มากนัก และเวลาเรียนมีน้อยเกินไป ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็นว่าการจัดเนื้อหาวิชาที่ไม่เหมาะสมของโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม ทำให้เกิดปัญหาในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อ นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ทางวิชาการไปใช้ได้มากนัก เรียนตามบทเรียน ซึ่งไม่สามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไปได้ ซึ่งผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่อง การจัดเนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังได้ขอความช่วยเหลือจากทางโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อมในด้านเนื้อหาวิชาว่าอยากให้มีการนัดพบปะ พูดคุย ในรุ่นเดียวกันและอยากให้มีการสอนเพิ่มเติมในด้านการเขียนแบบ

2. ด้านทักษะชีวิตและประสบการณ์

ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความเหมาะสมของทักษะชีวิตและประสบการณ์ตามหลักสูตรที่โรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อมได้จัดให้กับนักเรียน โดยได้แสดงความคิดเห็นว่า ได้รับทักษะด้านการสื่อสารน้อยมาก ไม่ค่อยมีกิจกรรมคิดวิเคราะห์ ส่วนใหญ่เรียนตามเนื้อหาในหนังสือเรียน มีบางวิชาเท่านั้นที่จัดกิจกรรมให้ฝึกคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา อุปกรณ์ต่าง ๆ ก็มีไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ไม่ค่อยมีวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ บรรยากาศในการเรียนก็ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกกิจกรรม ซึ่งจากที่ได้สนทนากับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการนำความรู้ด้านทักษะชีวิตและประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อมไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อ นั้น ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็นว่าไม่ได้นำไปใช้มากนัก เนื่องจากได้รับทักษะและประสบการณ์ไม่เพียงพอ วิทยากรที่มาให้ความรู้เป็นคนเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่น่าสนใจ อุปกรณ์เทคโนโลยีก็มีไม่เพียงพอ โดยผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตและประสบการณ์ของโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม ว่าโรงเรียนควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในด้านทักษะทางวิชาการ

ด้านเทคโนโลยี ด้านครู และด้านนักเรียน ทั้งนี้ต้องการให้โรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหนองจืดให้มีการนัดรวมรุ่น เพื่อให้มาพูดคุยปรึกษากันได้

3. ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะ

ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความเหมาะสมของบุคลิกภาพและคุณลักษณะ ตามหลักสูตรที่โรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหนองจืดจัดให้กับนักเรียน ซึ่งผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้แสดงความ คิดเห็นว่า นักเรียนสามารถรับรู้ เข้าใจ และสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมได้ แต่ยังไม่ค่อยมี คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่น อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะเท่าที่ควร และจากที่ได้ สนทนากับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการนำความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพและคุณลักษณะที่ ได้รับจากโรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหนองจืดไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อ นั้น ทำให้ทราบว่า นักเรียนสามารถนำไป พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น แต่ในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ในบางเรื่อง ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้ความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพและคุณลักษณะ ของโรงเรียน เทศบาลสันป่าายางหนองจืดว่า ควรเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และลดช่องว่างระหว่างครูและ นักเรียน ส่วนในด้านความต้องการความช่วยเหลือจากทางโรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหนองจืด ในด้านทักษะและ ประสบการณ์นั้น ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มกล่าวว่าอยากมาขอคำแนะนำจากครู และอยากมาพบปะพูดคุยกัน ใน รุ่นปี

4. ด้านทัศนคติในการศึกษาต่อ

ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความเหมาะสมของการให้คำแนะนำด้านทัศนคติ ในการศึกษาต่อตามหลักสูตรที่โรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหนองจืดจัดให้กับนักเรียน โดยให้ข้อมูลว่า โรงเรียนจัดให้ มีการแนะแนวการศึกษาต่อ แต่วิทยากรที่ติดต่อมาให้ข้อมูลนั้น บอกข้อมูลไม่ครบ บอกแต่ข้อดีของสาขาและ สถาบัน ทำให้ต้องศึกษาเอง ถามเพื่อนบ้าง เรียนตามใจพ่อแม่บ้าง เมื่อเข้าไปเรียนแล้วถึงรู้ว่าไม่ชอบ ทำให้ไม่มี ความสุขในการเรียน ซึ่งตามที่ได้สนทนากับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการนำทัศนคติใน การศึกษาต่อที่ได้รับจากโรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหนองจืดไปประยุกต์ใช้นั้น ทำให้ทราบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มี ความสุขในสาขาวิชาและสถาบันที่เลือกมากนัก เนื่องจากในการจัดให้มีกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ นั้น วิทยากร ไม่หลากหลาย ให้ข้อมูลไม่ครอบคลุม เมื่อเลือกเรียนจึงเกิดปัญหา และจากที่ได้สนทนากับผู้เข้าร่วมการสนทนา กลุ่มทำให้ทราบว่า นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วอยากให้ข้อเสนอแนะในด้านทัศนคติในการศึกษาต่อของ โรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหนองจืดว่า อยากให้รุ่นพี่ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วมาพูดคุยกับรุ่นน้องชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน เพื่อให้ทราบข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งอยากให้มีวิทยากรที่มาจากหลาย ๆ ที่ มาพูด

เรื่องใหม่ ๆ อยากรู้ให้เน้นแต่ละสาขา และพูดถึงข้อดีข้อเสียของสาขาและสถาบัน เพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกได้เหมาะสมกับความชอบและความสนใจของตนเอง ส่วนในด้านความต้องการความช่วยเหลือจากทางโรงเรียน เทศบาลสันป่าายงหน่อมในด้านทัศนคติในการศึกษาต่อนั้นผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มกล่าวว่า อยากรู้ให้โรงเรียนติดตามข้อมูลการศึกษาต่อของนักเรียน อยากรู้ให้จัดวิทยากรที่มีความรู้ในสาขาที่นักเรียนอยากเรียนมาให้ข้อมูลโดยตรง อยากรู้ให้มีการจัดรวมรุ่น เพื่อให้พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพื่อให้ทราบถึงปัญหา

ซึ่งจากที่ได้ทำการสนทนากลุ่มกับผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ใน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชาด้านทักษะชีวิตและประสบการณ์ ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านทัศนคติในการศึกษาต่อ นั้นสรุปได้ว่า โรงเรียนเทศบาลสันป่าายงหน่อม ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนเพียงด้านเดียว แต่ในด้านการจัดเนื้อหาวิชา ทักษะและประสบการณ์ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งการสร้างทัศนคติที่ดีในการศึกษาต่อให้นักเรียนนั้นยังไม่เหมาะสม นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ในแต่ละด้านไปประยุกต์ใช้ในการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ เนื่องจากในการจัดเนื้อหาวิชาของโรงเรียนนั้น ไม่มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก กิจกรรมเสริมทักษะประสบการณ์ที่จัดให้กับนักเรียนไม่เหมาะสม อีกทั้งอุปกรณ์การเรียนที่มีไม่เพียงพอ ทำให้ไม่มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี การพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนก็ไม่ประสบความสำเร็จ นักเรียนยังขาดความซื่อสัตย์ การใฝ่เรียนรู้ ความมุ่งมั่น การอยู่อย่างพอเพียง และการมีจิตสาธารณะ อันเนื่องมาจากปัญหาช่องว่างระหว่างครูและนักเรียน ครูไม่มีการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ นักเรียนอย่างจริงจัง กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างทัศนคติในการศึกษาต่อก็ไม่เหมาะสม วิทยากรที่โรงเรียนจัดหามาเพื่อแนะแนวการศึกษาต่อให้กับนักเรียนไม่มีความหลากหลาย ให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนไม่มีการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ทำให้ไม่ทราบข้อมูลหรือปัญหาในการศึกษาต่อ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว และจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ถูกต้องและเหมาะสมกับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนเทศบาลสันป่าายงหน่อมต่อไป

การอภิปรายผล

ด้านเนื้อหาวิชา ตามที่ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, 195-207) ได้กล่าวถึง เนื้อหาวิชาว่า หมายถึง เนื้อหาสาระ ข้อมูลทฤษฎีที่สำคัญและจำเป็นที่เลือกสรรมาให้ผู้เรียนได้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการตามลำดับขั้น และจะเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับ แต่จากผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรของโรงเรียนเทศบาลสันป่าายงหน่อมมีการจัดเนื้อหาวิชาไม่เหมาะสม ไม่มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทางโรงเรียนเทศบาลสันปายางหนองมีกิจกรรมเสริมความรู้นอกห้องเรียนที่หลากหลาย ทำให้เวลาเรียนในห้องเรียนลดลง และครูไม่สามารถสอนเนื้อหาได้ครบทุกเรื่อง แต่เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างครอบคลุม จึงจำเป็นต้องสอนในเรื่องที่สำคัญ ทำให้นักเรียนไม่ได้เรียนตามลำดับเนื้อหาวิชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระอุเทน อุเทโน (2555) ที่กล่าวถึง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ว่ามีเนื้อหาที่ยากต่อความเข้าใจของนักเรียน ไม่ทันตามยุคสมัย บรรยากาศและสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมกับการเรียน นักเรียนจึงไม่ได้รับความสุขในการเรียนเท่าที่ควร นักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสได้ทำกิจกรรมทางศาสนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูและเพื่อน เช่นเดียวกับงานวิจัยของโรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ คณะอนุกรรมการงานวิจัยและพัฒนา (2553) ที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 แผนกการเรียน MLP และแผนกการเรียน EP ได้แสดงความคิดเห็นว่ามีความพึงพอใจปานกลางต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรเป็นภาษาอังกฤษที่มีความเข้มข้น เป็นการเรียนที่หนักเกินไป ประกอบกับมีจำนวนกิจกรรมต่าง ๆ ภายในและภายนอกโรงเรียนค่อนข้างมาก ทำให้กระทบต่อเวลาเรียนของนักเรียน

ส่วนด้านทักษะชีวิตและประสบการณ์ ตามที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 1-8) ได้กล่าวถึงความสามารถที่ควรเน้นในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ซึ่งเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น โดยได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะชีวิตเป็นความสามารถของบุคคลในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต จากผลการวิจัยพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประเด็น โดยประเด็นที่ 1 จัดกิจกรรมเสริมทักษะไม่เหมาะสม นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาระดับที่สูงขึ้นไปได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาขาวิชาที่นักเรียนเลือกศึกษาต่อ ส่วนใหญ่เป็นสายอาชีพ ซึ่งเป็นวิชาเฉพาะแต่โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมทักษะที่เน้นการคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐาน ดังนั้น นักเรียนจำเป็นต้องมีการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับสาขาวิชาที่เลือกเรียนต่อไป ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของฉัฐรส หู่เต็ม ภิเชก จันทรเอี่ยม และอรสา โกศลนันทกุล (2553) ที่ได้กล่าวถึง นักศึกษานอกโรงเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในเรือนจำเขตจังหวัดปทุมธานี ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2551 ที่ได้แสดงความคิดเห็นว่า เรือนจำเขตจังหวัดปทุมธานีมีการจัดกระบวนการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ ให้เวลาในการศึกษา คำนคว้า หากความรู้ด้วยตนเองอย่างเพียงพอ มีการพบกลุ่มกิจกรรม

การเรียนการสอน มีเทคนิค วิธีการน่าสนใจ และวัน และเวลาที่ใช้ในการพบกลุ่มมีความเหมาะสม ประเด็นที่ 2 ไม่มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี เพราะอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขั้นตอนการดำเนินการขอเบิกงบประมาณในการจัดซื้อเป็นไปด้วยความล่าช้าและยุ่งยาก ทำให้ครูผู้รับผิดชอบไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์ให้นักเรียนได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งเป็นโรงเรียนขยายโอกาส หากนักเรียนในเขตพื้นที่บริการมาสมัครเข้าเรียนก็ต้องรับเข้ามาเรียนทุกคน ทำให้จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่สามารถจำกัดจำนวนนักเรียนให้พอเหมาะกับจำนวนอุปกรณ์การเรียนการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพูนุท จารีบุรณภาพ (2547) ที่ได้ให้ข้อสรุปว่า ผู้จบหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2547 มีปัญหาอุปสรรคใน ด้านการเรียนการสอน คือ มีวัสดุอุปกรณ์น้อย ไม่เพียงพอกับผู้เรียน ทำให้ผู้จบหลักสูตรขาดทักษะพื้นฐานและประสบการณ์ในการเรียนรู้

นอกจากนี้ในด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะ การใช้ชีวิตทั้งในสถานศึกษาหรือในสังคม นักเรียนจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพและความประพฤติที่เหมาะสม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ดังที่ พิมลพรรณ เชื้อบางแก้ว (2553, 1-6) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะโดยรวมของแต่ละบุคคล ทั้งลักษณะภายในและภายนอกและปัจจัยต่าง ๆ อันมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่ามี 3 ประเด็นที่น่าสนใจ โดยประเด็นที่ 1 คือ รับรู้และเข้าใจบุคลิกภาพของตนเองจากหลายวิชา และสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากได้มีการบูรณาการการพัฒนาบุคลิกภาพเข้าไปในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะสาระ การเรียนรู้สุขศึกษา สาระการเรียนรู้แนะแนว รวมทั้งสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่สอนให้รับรู้และเข้าใจบุคลิกภาพของตนเอง ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา ผัดจันตา (2546) ที่กล่าวถึง นักเรียนชาวเขา อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง สามารถปฏิบัติตนใน การรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง และครอบครัว สามารถวิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง และครอบครัวได้อย่างมีเหตุผล ประเด็นที่ 2 นักเรียนขาดความซื่อสัตย์ การใฝ่เรียนรู้ ความมุ่งมั่น การอยู่อย่างพอเพียง และการมีจิตสาธารณะ ทั้งที่โรงเรียนสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าไปในทุกสาระ การเรียนรู้ และการจัดโครงการที่เอื้อต่อการมีคุณลักษณะที่ดี แต่ครูผู้สอนมีการลงมือปฏิบัติน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีกิจกรรมเสริมความรู้ในห้องเรียนที่หลากหลายทำให้เวลาเรียนในห้องเรียนลดลง ครูจึงเร่งรีบในการสอน ทำให้ขาดการเน้นย้ำในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ทั้งที่ได้มีการบูรณาการเข้ากับเนื้อหาที่สอนในทุกแผนการจัดการเรียนรู้อยู่แล้ว ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของพระครูประโชติจันทวิมล (2555) ที่กล่าวถึง คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวังนนทบุรี ว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน

ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์ ประเด็นที่ 3 ครูบางคนดู ทำให้เกิด ปัญหาช่องว่างระหว่างครูและนักเรียน รวมถึงนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วอยากมาเยี่ยมโรงเรียนเดิม เพื่อขอคำแนะนำจากครู และอยากมาพบปะ พูดคุยกันภายในรุ่นปี แต่กลัวครู จึงไม่กล้าเข้ามานั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูต้องการให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีมารยาท รู้จักการวางตัวในการอยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่ เคารพเชื่อฟังเมื่อครูสอน และเพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนในห้องเรียน คือเมื่อนักเรียนเกรงใจครู ก็จะตั้งใจเรียน มีสมาธิจดจ่อ ไม่คุยกันเสียงดัง และส่งงานสม่ำเสมอ อันจะเป็นผลดีต่อการเรียนของนักเรียน ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ (2547) ที่กล่าวถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ว่ามีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี นักเรียนได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น รวมทั้งได้รับการส่งเสริมให้แสดงออกตามสภาพของตนเอง

และในด้านทัศนคติในการศึกษาต่อนั้น การสร้างทัศนคติที่ดีในการศึกษาต่อให้กับนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการศึกษาต่อ ดังที่ ฝ่ายวิชาการโรงเรียนเศรษฐบุทรบำเพ็ญ (2553) ได้กล่าวถึง การศึกษาหลังจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่าเป็นการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพและเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงหรืออุดมศึกษาต่อไป ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 จัดกิจกรรมการแนะแนวไม่เหมาะสม วิทยากรไม่มีความหลากหลาย ให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า เวลาครูแนะแนวเชิญวิทยากรมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถาบันใหม่นั้น ครูแนะแนวไม่สามารถทราบได้ว่า วิทยากรจะพูดอะไรบ้าง ดังนั้น นักเรียนและผู้ปกครองควรจะต้องคิด วิเคราะห์ให้ดี เพื่อให้สามารถเลือกเรียนในสถาบัน หรือสาขาที่ตนเองชอบและอยากเรียนมากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ สมทรง สีสม สุวรรณา โชติสุกานต์ และอรสา โกศลานันทกุล (2554) ที่กล่าวถึง สภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปราจีนบุรีในด้านงานศึกษา สสำรวจข้อมูล งานติดตามและประเมินผล ว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่ 2 โรงเรียนไม่มีการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่โรงเรียนเทศบาลสันปายางหนองมีไม่มีครูที่สำเร็จการศึกษาทางด้านการแนะแนวโดยตรง จึงทำให้ไม่ทราบว่าต้องมีการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา เพื่อให้ทราบข้อมูลและปัญหาในการศึกษาต่อในสาขาวิชา หรือสถาบันอื่น ซึ่งจะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนางานแนะแนว เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ยังศึกษาอยู่ อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ (2547) ที่กล่าวถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ว่าคณะกรรมการโรงเรียนเห็นความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินงาน โดยครูที่ปรึกษาได้ทำความรู้จักกับนักเรียนเป็นรายบุคคล ทำการคัดกรองนักเรียน มีการส่งเสริมนักเรียนปกติและนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา รวมทั้งมีการประสานงานติดตามครูที่รับช่วงเพื่อดูแลแก้ไขนักเรียนที่ถูกส่งต่อ

บทสรุป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลสันป่าายงหน่อม จังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2553 ถึง ปีการศึกษา 2555 และเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองลำพูน จำนวน 36 คน ใน 4 ด้าน คือ (1) ด้านเนื้อหาวิชา (2) ด้านทักษะชีวิตและประสบการณ์ (3) ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ (4) ด้านทัศนคติในการศึกษาต่อ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่าโรงเรียนเทศบาลสันป่าายงหน่อม ประสบความสำเร็จเพียงด้านเดียว คือด้านบุคลิกภาพ ส่วนด้านการจัดเนื้อหาวิชา ทักษะและประสบการณ์ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งการสร้างทัศนคติที่ดีในการศึกษาต่อให้นักเรียนนั้นยังไม่เหมาะสม นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ในแต่ละด้านไปประยุกต์ใช้ในการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรเลือกจัดกิจกรรมที่สำคัญ เพื่อไม่ให้เสียเวลาเรียน
2. ควรจัดเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยาก และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน
3. ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะและประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
4. ควรจัดสรรและจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนรู้ภาคปฏิบัติให้กับผู้เรียนอย่างเพียงพอ
5. ควรเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในทุกกิจกรรมการเรียนรู้
6. ควรจัดกิจกรรมที่ให้ครูและนักเรียนต้องทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และให้นักเรียนมีความกล้าที่จะเข้ามาปรึกษาครู
7. ควรจัดหาวิทยากรเพื่อมาแนะแนวการศึกษาต่ออย่างหลากหลาย ครบถ้วนทุกสาขาวิชาตามความสนใจของผู้เรียน และประสานกับวิทยากรในเรื่องข้อมูลการแนะแนว เพื่อให้ได้ความรู้ครบถ้วน

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาบุคลิกภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมกับการศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสม และทันกับความเปลี่ยนแปลง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **กรอบแนวทางการจัดพัฒนาคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2547). **แนวทางการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2554). **การเสริมสร้าง “ทักษะชีวิต” ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัลยา ผัดจันตา. (2546). **การติดตามผลการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา: กรณีศึกษานักเรียนชาวเขา อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์.
- จรรยา ยอดอุโมงค์ และคณะ. (2556). **ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานกิจการนักเรียน หัวหน้าระดับช่วงชั้น ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา และครูผู้สอนวิชาแนะแนวระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนเทศบาลสันปายางหนองม. การสัมภาษณ์กลุ่ม, 1 เมษายน 2556**.
- ฉัฐรส หูเต็ม ภิเชก จันทรเอี่ยม และอรสา โกศลานันทกุล. (2553). **ความพึงพอใจนักศึกษาที่มีต่อการจัดบริการศึกษาในเรือนจำเขตจังหวัดปทุมธานี. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 4 (3), 7**.
- ชมพูนุท จาริบุรณภาพ. (2547). **การติดตามผลผู้จบหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น: กรณีศึกษาศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นรินทร์ สังข์รักษา. (2552). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย, 1 (1), 6-21**.
- ฝ่ายวิชาการโรงเรียนเศรษฐบุตบรรพ์เพ็ญ. (2553). **แนวทางการศึกษาต่อเมื่อจบ ม.ต้น**. กรุงเทพฯ: โรงเรียนเศรษฐบุตบรรพ์เพ็ญ.
- พระครูประโชติจันทวิมล. (2555). **การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวังนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอุเทน อุเทโน. (2555). **ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการคณะสงฆ์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิมลพรรณ เชื้อบางแก้ว. (2553). **เอกสารประกอบการสอนการพัฒนาบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ. (2547). การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ฝ่ายวิชาการ. (2552). พระบรมราชโองการ พระราโชวาท พระโอวาทพิธี
พระราชทานปริญญาบัตรกิตติมศักดิ์และปริญญาบัตรวิทยาลัยวิชาการศึกษาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ พุทธศักราช 2502-2551. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ. คณะอนุกรรมการงานวิจัยและพัฒนา. (2553). การศึกษาความพึงพอใจของครู
นักเรียนและผู้ปกครอง ต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ ปีการศึกษา
2553. สมุทรปราการ: โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). หลักสูตรท้องถิ่น. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- สมทรง สีสม สุวรรณา โชติสุกานต์ และอรสา โกศลานันท์กุล. (2554). สภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์, 5 (1), 47.
- สุนีย์ ภู่อพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐาน การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: ดวงกลม.
- สุมาลี ทองงาม. (2556). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดโคกอนสำนักงานเขตภาษี
เจริญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.